

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság Véleménye Tárgy: „Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre az európai üzemi tanácsok létrehozásáról vagy a közösségi szintű vállalkozások és vállalkozáscsoportok munkavállalóinak tájékoztatását és a velük folytatott konzultációt szolgáló eljárás kialakításáról”

COM(2008) 419 végleges – 2008/0141 (COD)

(2009/C 175/21)

2008. július 22-én a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 262. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre az európai üzemi tanácsok létrehozásáról vagy a közösségi szintű vállalkozások és vállalkozáscsoportok munkavállalóinak tájékoztatását és a velük folytatott konzultációt szolgáló eljárás kialakításáról

COM(2008) 419 végleges – 2008/0141 (COD).

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Foglalkoztatás- és szociálpolitika, uniós polgárság” szekció 2008. november 4-én elfogadta véleményét. (Előadó: Wolfgang GREIF.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2008. december 3–4-én tartott, 449. plenáris ülésén (a december 4-i ülésnapon) 108 szavazattal 31 ellenében, 7 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések: cél, hogy több európai üzemi tanács alakuljon, és hatékonyabb legyen a transznacionális szociális párbeszéd

1.1 Az EGSZB határozottan üdvözli, hogy az Európai Bizottság jogalkotói tevékenységbe kezdett, miután a szociális partnerekkel nem indultak – újabb – tárgyalások az EK-Szerződés 138. cikke (4) bekezdésének értelmében. Az előterjesztett európai bizottsági javaslat célja, hogy az európai üzemi tanácsok (eüt-k) jogait összehangolja az európai belső piac realitásaival. Az EGSZB a javaslatot több szempontból fontos előrelépésnek tekinti abba az irányba, hogy az eüt-vel kapcsolatos közösségi jogalap az európai realitásokhoz igazodjon, valamint hogy a munkavállalók tájékoztatására és a velük való konzultációra vonatkozó közösségi joganyagban nagyobb legyen a jogbiztonság és a koherencia.

1.2 Az EGSZB abból indul ki, hogy az irányelv szövegében és meghatározásaiban javasolt pontosítások és módosítások hatékonyabbá teszik az eüt-k munkáját és növelik a jogbiztonságot, továbbá az irányelv jobb alkalmazásához és ezáltal több eüt létrehozásához vezetnek. Ezen túlmenően az EGSZB kiemeli az olyan pragmatikus megoldások jelentőségét, amelyek növelik az eüt-k munkájának hatékonyságát és eredményességét, és ezáltal a vállalatok számára nem terhet jelentenek, hanem eszközt a versenyképesség fokozására. Mindenekelőtt a következőkről van szó:

- a vállalkozás irányításának mostantól kötelezően rendelkezésre kell bocsátania az eüt létrehozásához szükséges információkat,
- az európai szociális partnerek közvetlenül belesznek vonva az új európai üzemi tanácsok alapítási folyamatába, mivel kötelező őket tájékoztatni a tárgyalások megkezdéséről,
- az eüt mindennapi munkája hatékonyabb lehet, ha lehetőség van egy különbizottság létrehozására, ha – az eüt-tagoknak fizetésvesztés nélkül biztosítandó – képzés révén bővül a kompetenciák köre, és ha az eüt-t elismerik az érdekképviselet kollektív testületének,

- mostantól a létező eüt-eket könnyebben lehet az új helyzeteknek megfelelően átalakítani, mivel az eüt követelheti az eüt-megállapodások újratárgyalását, különösen olyan jelentős szerkezetátalakítások esetén, amelyek miatt nem biztosított többé a vállalatcsoportban dolgozó munkavállalók gyakorlatban is megvalósítható és az egyeztetett normáknak megfelelő tájékoztatása, valamint a velük való konzultáció.

1.3 Az EGSZB mindazonáltal bírálja, hogy az irányelv átdolgozott szövegjavaslata nem követi kellően konzekvens módon az indokolásokban és preambulumbekendésekben kitűzött célokat, és nem mindig egyértelmű. Ez különösen a következőkre érvényes:

- míg a szociális partnerek javaslata pontosítaná a tájékoztatásról és konzultációról szóló rendelkezéseket, az európai bizottsági javaslatban homályosak maradnak a nemzeti és európai szint közötti képviselet ésszerű és kivitelezhető összehangolására vonatkozó szabályozások,
- a transznacionális hatáskör meghatározása révén az eüt hatáskörét a szándékkal ellentétben nem pontosítják, hanem szűkítik. „Transznacionálisnak” kell tekinteni az olyan döntéseket is, amelyek mindössze egy, uniós tagállamban működő cégre vonatkoznak, de nem ebben a tagállamban hozzák őket,
- az irányelv alkalmazása és hatóköre tekintetében bizonyos korlátozások megmaradtak, sőt újak is bevezetésre kerültek.

1.4 Az EGSZB különösen fontosnak tartja, hogy az átdolgozott eüt-irányelv révén vonzóbbá váljon mindenekelőtt az irányelv alkalmazása, és növekedjen az eüt-k száma. Már csak hatékonysági okokból is méltányolja azt a szándékot, hogy az eüt-megállapodás vonatkozásában továbbra is a tárgyalásos megoldás részesüljön előnyben. Ez olyan rugalmas és az egyes vállalkozásokhoz igazodó megoldásokat tesz lehetővé, amelyek a transznacionális szociális párbeszéd adott elvárásoknak megfelelő kialakítását szolgálják.

1.5 Annak érdekében, hogy az új rendelkezések a gyakorlatban is tartalmasabbá és hatékonyabbá tegyék az eüt-k munkáját, az EGSZB javasolja, hogy a jogalkotási eljárás során számolják fel a továbbra is létező homályos pontokat és következetlenségeket, mindenekelőtt azonban utólag is javítsák a következőket:

- A transznacionális hatáskör tervezett szűkítése korlátozhatja az eüt-k jogait és eredményességét. Ezért ezt felül kell vizsgálni. Nem szabad megtörténnie annak, hogy a túlságosan szűk kereteket teremtő szabályozás miatt valamelyik érintett munkavállalói képviselői testületet kimarad a vállalat transznacionális vezetőségén belül folyó információáramlásból.
- A tárgyalások időtartamát 18 hónapra kellene csökkenteni, mivel egy eüt létrehozásához a gyakorlati tapasztalatok szerint egy rövidebb periódus is elegendő, így nem tűnik szükségesnek erre ennél több időt kijelölni. Egyúttal hatékony intézkedéseket kellene hozni annak érdekében, hogy ha európai érdekképviseletet kell alapítani, egyik tárgyalópartner se hátríthassa el magát a felelősséget.
- A tájékoztatás és konzultáció fogalmának pontosítása elősegíti az eüt eredményességét és elismertségét, ha egyértelművé válik, hogy az eüt véleményét már a javasolt intézkedésekről kikérik, tehát nem csupán megvalósításuk vonatkozásában.
- Egyértelművé kell tenni a vállalkozás irányításának felelősségét a munkavállalók képviselőinek szabályos tájékoztatásáért mind transznacionális, mind nemzeti szinten. A jog különböző szintek közötti jobb összehangolására tett próbálkozás nem vezethet újabb homályos pontokhoz vagy korlátozásokhoz a szóban forgó kötelezettséggel kapcsolatban.
- Az eüt-kkel kapcsolatos küszöbértékek fenntartása, illetve újjak bevezetése aligha egyeztethető össze a munkavállalók időben történő tájékoztatására és a velük való konzultációra vonatkozó európai alapjoggal.
- Egyértelművé kell tenni, hogy a nemzeti joganyagba való átültetés ideje alatt létrejövő új eüt-megállapodások meg kell hogy feleljenek legalább a jelenlegi eüt-irányelv már elért alapvető normáinak (94/45/EK irányelv 6. cikk, illetve 97/74/EK irányelv 3. cikk (1) bekezdés). Ez az összes érintett jogbiztonsága érdekében elengedhetetlen.
- Annak érdekében, hogy az eüt hatékonyabban működhessen, és jobban megfelelhessen a vállalatban belül betöltött szerepének, az átdolgozott eüt-irányelvnek legalább ösztönöznie kellene a lehetséges ülések számának növelését; általánosságban véve pedig világosan jeleznie kellene, hogy a jogszabályban meghatározott normát minimummértéknek tekinti, és így az államok valamennyi esetben bővebb keretet is alkalmazhatnak a jogszabály átültetéséhez.

1.6 Az EGSZB meggyőződése, hogy a munkavállalói részvételre vonatkozó közösségi joganyag ilyen jellegű tökéletesítése több lenne, mint a jó, tehát szociális szempontból is felelős európai vállalatvezetés biztosításához való fontos hozzájárulás: az európai gazdaság versenyelőnyét is szolgálná, egyben az európai szociális modell egyik alapköve lenne.

2. Bevezetés: az eüt-irányelv átdolgozására vonatkozó európai bizottsági javaslat vizsgálatának kritériumai

2.1 2008. július 2-án az Európai Bizottság javaslatot terjesztett elő az európai üzemi tanácsok létrehozásáról szóló irányelv módosítására ⁽¹⁾.

Az EGSZB határozottan üdvözli, hogy az Európai Bizottság az európai üzemi tanácsok (eüt-k) jogainak és az európai belső piac realitásainak összehangolása érdekében jogalkotói tevékenységbe kezdett. Jelen véleményében az EGSZB az európai bizottsági javaslatot főként abból a szempontból vizsgálja, hogy az mennyiben segíti elő a benne kitűzött célok elérését. Az EGSZB ennek érdekében adott esetben kiegészítéseket, illetve módosításokat ajánl.

2.2 Az EGSZB a munkavállalói részvételtől, mindenekelőtt az eüt-ről szóló saját munkáira támaszkodik ⁽²⁾. Emellett ismételt hangsúlyozza a nemzeti és transznacionális munkavállalói részvételnek Európa további társadalmi, gazdasági és ökológiai integrációjában (lisszaboni célkitűzések) betöltött előremutató szerepét és az eüt különleges feladatát.

Európa sikere szempontjából a transznacionális vállalatok igen fontos szerepet töltenek be. A globális versenyben Európa csak olyan minőségi stratégia segítségével tudja megállni a helyét, amely nem csupán az üzemi költségeket veszi figyelembe, hanem a vállalkozások társadalmi felelősségére és a munkavállalók vállalati bevonására is kitér. Ezért az EGSZB szerint az eüt az európai politika fontos eszköze annak elérésében, hogy az európai fenntarthatósági stratégia értelmében megerősödjön a legfontosabb gazdasági csoportok együttműködésének alapja. A vállalatok ilyen módon járulhatnak hozzá leginkább az európai társadalom teljesítményéhez. Mivel a nemzetközi versenyben az európai minőségi stratégiához nélkülözhetetlen a foglalkoztatottak erőfeszítése és tudása, tényleges bevonásuk a sikeres vállalatvezetés meghatározó eleme.

2.3 Az EGSZB úgy véli, hogy az Európai Bizottság irányelvjavaslata egy már régóta tartó politikai vitafolyamat törvényszerű eredménye. Jelen vélemény az Európai Parlament 2001 ⁽³⁾.,

⁽¹⁾ COM(2008) 419 végleges.

⁽²⁾ Lásd a következő EGSZB-veleményeket: Az európai üzemi tanácsokról szóló 94/45/EG irányelv konkrét alkalmazása és esetlegesen átdolgozásra szoruló szempontok, előadó: Josly Piette (HL C 10., 2004.1.14.); A szociális párbeszéd és a munkavállalók bevonása: kulcs az ipari szerkezetváltásra való felkészüléshez és a folyamat megfelelő mederben tartásához, előadó: Gustav Zöhrer (HL C 24., 2006.1.31.); Európai üzemi tanácsok: új szerep az európai integráció előmozdításában, előadó: Edgardo Maria Iozia (HL C 318., 2006.12.23.).

⁽³⁾ Az Európai Parlament 2001. július 16-i jelentése alapján, előadó: Menrad (A5–0282/2001 végleges).

2006. és 2007. (4). évi állásfoglalására, valamint a szociális partnerek 2005. évi közös nyilatkozatára (5) hivatkozik.

Az említett dokumentumokban olyan témák kerültek a középpontba, amelyek az európai szociális partnerek között az előterjesztett európai bizottsági javaslat tökéletesítése céljából létrejött megegyezésben is megtalálhatók: a tájékoztatáshoz és a konzultációhoz való jog jobb meghatározása annak érdekében, hogy a munkavállalók reális lehetőséget kapjanak a vállalkozásban hozandó döntések befolyásolására, illetve hogy megerősítsék a szakszervezetek együttműködési jogait és javítsák az eüt munkáját – például képzési lehetőségekkel a szükséges források rendelkezésre bocsátása mellett. Az irányelv átdolgozásának indoklásaként szerepel az is, hogy így koherens és hatékony jogi keretet lehet létrehozni, és meg lehet szüntetni az eüt-irányelv nemzeti szintű átültetésének hiányosságait.

2.4 Az EGSZB üdvözli, hogy ennek fényében az európai szociális partnerek az Európai Bizottság jelenlegi javaslatát az irányelv felülvizsgálati alapjaként fogadják el, és lényeges, alapvető kérdésekben közös vonásokat találnak, amelyeket bele kellene építeni a felülvizsgálat további folyamatába. Az EGSZB határozottan támogatja, és javaslataiban tartalmilag figyelembe veszi ezt a megegyezést, mivel segíti az irányelvjavaslat céljainak elérését.

2.5 Az EGSZB támogatja az eüt-irányelv átdolgozásának céljait, amelyeket az Európai Bizottság már a 2008. július 2-i javaslatban döntő fontosságúként kiemelt (6):

- a *jogbiztonság növelése* minden érintett, azaz a munkaadók és munkavállalók vonatkozásában,
- az EU/EGT területén a transznacionális tájékoztatáshoz és konzultációhoz való *munkavállalói jogok érvényesülésének biztosítása*, és ezáltal az eüt hatékonyságának növelése,
- az *eüt-irányelv alkalmazhatóságának javítása*, és ezáltal az *eüt-alapítások számának növelése*,
- *nagyobb koherencia létrehozása* a munkavállalók tájékoztatására és a velük való konzultációra vonatkozó *európai irányelvek között*.

3. A jogbiztonság növelése – koherencia biztosítása a tájékoztatásra és konzultációra vonatkozó uniós jogalkotásban

3.1 A 94/45/EK irányelv felülvizsgálatának célja, hogy a munkavállalók tájékoztatásának és a velük való konzultációnak a meghatározása összhangba kerüljön egyéb közösségi jogi eszközökkel, és ezáltal egyszerűsödjön a jogi keret.

(4) P6-TA(2007)0185.

(5) Az európai szociális partnerek közös munkaprogramja (2003–2005). Lásd a 2005. április 7-i közös nyilatkozatot is: *Lessons learned on European Work Councils* [Az európai üzemi tanácsokkal kapcsolatos tanulmányok]. Az európai szociális partnerek ebben a dokumentumban az eüt működési módjára irányuló átfogó vizsgálataik alapján kimutatták, hogy az európai üzemi tanácsok kedvező hatással vannak a szociális párbeszéd alakulására. A vizsgálatok hangsúlyozták többek között a vállalaton belüli szociális párbeszéd jelentőségét is.

(6) Lásd az európai szociális partnerekkel folytatott konzultációról szóló, 2008. február 20-i európai bizottsági dokumentumot (C/2008/660).

Az EGSZB határozottan üdvözli ezt a törekvést, amely a felülvizsgálati javaslat preambulumbekzdéseiben több alkalommal is kifejezésre jut, megjegyzi azonban, hogy ha pontosabban vizsgáljuk, a szóban forgó európai bizottsági szövegjavaslat csak korlátozott mértékben felel meg ennek a szándéknak.

3.2 Ezt annak az újonnan megfogalmazott korlátozásnak a példáján mutatjuk be, amely az eüt transznacionális ügyekre vonatkozó hatáskörét érinti:

3.2.1 Azáltal, hogy a vállalkozások döntéseire vonatkozó transznacionális jelleg meghatározását az irányelv jelenlegi másodlagos követelményeiből átteszik az európai bizottsági javaslat 1. cikk (4) bekezdésébe az eüt mostantól csak akkor foglalkozhat egy adott ügygel, ha a vállalkozás döntése vagy a vállalkozás egészét, vagy legalább két, különböző tagállamban levő üzemet érint.

3.2.2 Nem érthető a transznacionális hatáskörnek az irányelv szövegébe újonnan beépített korlátozása, és az EGSZB szerint nem is ésszerű. Adott esetben oda vezethet, hogy a munkavállalók az egyik uniós tagállamban lekapcsolódnának a legmagasabb döntéshozatali szintről, amennyiben egy multinacionális vállalkozás, amelynek másik tagállamban van a székhelye, a foglalkoztatási körülményeik jelentős módosulásával járó döntést hozna. Ebben az esetben ugyanis az új meghatározás nem kötelezné a vállalkozást az eüt tájékoztatására és a vele való konzultációra.

3.2.3 Az EGSZB szerint továbbra is biztosítani kell, hogy az eüt-t akkor is rendszeresen bevonják, ha első pillantásra úgy tűnik, hogy a vállalkozás döntése csak egy uniós tagállamban fejt ki hatást, ugyanakkor egy transznacionális szempontból lényeges döntés részét képezte. Az EGSZB ezért az 1. cikk (4) bekezdésének megfelelő módosítása mellett száll síkra, amely biztosítja, hogy – ahogyan ezt az átdolgozott szöveg (12) preambulumbekzdése helyesen kifejti – „a közösségi szintű vállalkozások vagy vállalkozáscsoportok munkavállalói megfelelő tájékoztatást kapjanak és konzultáljanak velük, amikor az őket érintő döntés nem abban a tagállamban születik, amelyben őket foglalkoztatják”, illetve a vállalkozás egészét érinti. Az eüt-irányelv átdolgozása semmi esetre sem szűkítheti be az eüt tevékenységi körét.

3.3 Javaslatában az Európai Bizottság a tájékoztatásnak és konzultációnak a 2. cikk fogalmi meghatározásaiban szereplő, alapvetően pozitívan értékelendő új definícióját illetően sem tesz eleget annak a szándékának, hogy ezen a területen összehangolja a közösségi jogi alapokat.

3.3.1 Az eüt-ről szóló irányelv mellékletében foglalt másodlagos követelmények jogszabályilag világosan kimondják ugyan, hogy a konzultációnak lehetővé kell tennie a munkavállalók képviselői számára, hogy még a tervezett döntés meghozatala előtt megtárgyalhassák a vállalkozás irányításától az általuk kibocsátott véleményre kapott választ, de ezzel a szóban forgó szabályozás még nem tekinthető minden eüt-re érvényes normának.

3.3.2 Egyértelmű helyzetet és jogbiztonságot itt csak az európai szociális partnerek közös javaslata teremti, mely szerint ezt a pontos megfogalmazást be kell építeni a 2. cikk fogalmi meghatározásaiba:

- a tájékoztatást formailag és tartalmilag úgy kell kialakítani, hogy a munkavállalók képviselői számára – az irányítás illetékes képviselőivel esetlegesen folytatandó konzultáció előkészítéseképpen – lehetővé tegye a tervezett döntések lehetséges hatásainak beható vizsgálatát,
- konzultáció alatt olyan eljárás értendő, amely az eüt számára lehetővé teszi, hogy adott időn belül saját javaslatokat terjesszen elő, amelyeket a vállalkozás irányítása még mérlegelhet, amíg le nem zárul a döntéshozatali folyamat.

3.3.3 Ebben az összefüggésben az EGSZB utalni szeretne arra is, hogy nem következetes az I. mellékletben a másodlagos követelmények 3. pontjának szövege, amely a munkavállalók képviselőinek rendkívüli körülmények esetén érvényes jogaira vonatkozik.

Az új európai bizottsági javaslat kimondja, hogy ezek a jogok most már olyan „döntések” esetében is érvényesek, amelyek jelentős mértékben érintik a munkavállalókat. Az EGSZB szerint itt a „tervezett intézkedések” megfogalmazás a helyénvaló, különben a szóban forgó kijelentés ellentmond az időben történő tájékoztatásra és konzultációra vonatkozó törekvésnek, melynek jegyében az európai bizottsági szöveg egyéb részei készültek. Az EGSZB kéri a szöveg ennek megfelelő pontosítását.

3.4 Az EGSZB üdvözli az Európai Bizottság arra irányuló szándékát, hogy a 12. cikkben az érdekképviselet transznacionális testülete és nemzeti szintje között jobban összehangolja és világosabban elhatárolja a kompetenciákat és ezáltal a munkamegosztást. Ezen a területen is kétséges azonban, hogy a törekvés megfelelően eredményes-e.

Minden érintett érdeke, hogy a munkavállalók különböző szintű képviselői ne kapjanak különböző időpontokban különféle információkat ugyanabban a témában. Ezért az irányelvben biztosítani kell, hogy mind az eüt, mind pedig a nemzeti szintű munkavállalói képviseletek tájékoztatást kapjanak az olyan tervezett döntésekről, amelyek a munka- és foglalkoztatási körülmények jelentős változásához vezetnek. Ezt az európai szociális partnerek is határozottan kiemelték megegyezésükben.

3.5 Az EGSZB üdvözli, hogy az európai bizottsági javaslat 12. cikkének (5) bekezdése értelmében az átdolgozott eüt-irányelvben megállapított optimalizált normákat a nemzeti és európai jogalkotás közötti összehangolás során nem szabad a nemzeti jogalkotásban már elért magasabb normák korlátozására felhasználni.

Az EGSZB szerint az európai bizottsági javaslatban olvasható félreérthető megfogalmazás – „nem képezhet megfelelő alapot semmiféle visszalépésre” – nem támasztja alá ezt a szándékot. Az EGSZB örömmel venné, ha az irányelv szövegében is egyértelművé válna: itt annak biztosításáról van szó, hogy nemzeti szinten „nem csökken a munkavállalók védelmének általános szintje”, ahogy erről az európai bizottsági javaslat indokolásának 36. pontja is rendelkezik.

3.6 Az EGSZB üdvözli a rendelkezés arra irányuló javasolt módosításait, hogy az eüt-megállapodásokat újra lehessen tárgyalni, ha a vállalkozás szerkezetében bekövetkező jelentős módosítások következtében nem biztosított többé az összes munkavállaló gyakorlatban is megvalósítható és az egyeztetett normáknak megfelelő tájékoztatása, valamint a velük való konzultáció (6. cikk (2) bekezdés g) pont, 13. cikk (2) bekezdés és 13. cikk (3) bekezdés).

- Különösen a 13. cikk (3) bekezdésének pontosításai üdvözlendők, melyek biztosítják, hogy az új tárgyalások során a létező megállapodások érvényben maradnak.
- Az EGSZB hiányolja azonban annak megállapítását, hogy a tárgyalások sikertelensége esetén kötelező a másodlagos követelmények alkalmazása, ahogy ez a 7. cikk értelmében is érvényes arra az esetre, ha nem születik megállapodás. A jogszabálynak biztosítania kell, hogy újratárgyaláskor transznacionális szinten ne legyen hiányos a képviselet.

3.7 Végezetül az EGSZB azt is örömmel veszi, hogy az Európai Bizottság a javaslatban kísérletet tesz az eüt kollektív képviseleti mandátumának kialakítására. Az európai szociális partnerek ezt a tényt is határozottan üdvözlöik, de nyilatkozatukban kiemelik, hogy az eüt csak akkor tudja gyakorolni az irányelvből adódó mandátumát, ha rendelkezésére állnak a szükséges eszközök.

4. Az európai üzemi tanács eredményességének biztosítása – hatékonyságnövelés az üzemek hétköznapjaiban

4.1 Az EGSZB már más helyen is hangsúlyozta az európai üzemi tanácsok kiemelkedő szerepét és azt, hogy az eüt-k tagjaiban „egy új [európai] társadalom felépítésének közvetlen és elkötelezett” szereplőit látja (7).

Az európai jogalkotásnak ezért úgy kell kialakítania az eüt-t, hogy az eredményesen el tudja látni demokratikus és egyben gazdasági szerepét. Mindenekelőtt meg kell teremteni annak feltételeit, hogy az eüt rendelkezésére álljanak a szükséges munkaeszközök, valamint kommunikációs és képzési lehetőségek. Ezt az európai szociális partnerek is hangsúlyozták.

4.2 Az európai bizottsági javaslat eleget tesz ezeknek az elvárásoknak azáltal, hogy első alkalommal mondja ki, hogy az uniós tagállamokból származó eüt-tagoknak fizetésvesztés nélkül biztosítani kell az eüt-mandátumból közvetlenül következő **továbbképzési lehetőséget**.

A kompetenciabővítés lehetősége minden bizonnyal elősegíti majd a hatékonyság és működőképesség növekedését. Éppen ezért azonban következetesebb lett volna egyértelművé tenni, hogy az ilyen képzések költségeit – ahogy a gyakorlatban szokás – a vállalkozások vállalják magukra.

(7) Lásd az EGSZB véleményét: *Európai üzemi tanácsok: új szerep az európai integráció előmozdításában*, előadó: Edgardo Maria Iozia (HL C 318., 2006.12.23.).

4.3 Az eüt-tagok közötti kommunikáció mélysége és gyakorisága szintén olyan tényező, amely befolyásolja e testület működőképességét. Ezért az EGSZB örömmel veszi, hogy az európai bizottsági javaslat javításokat tartalmaz ezen a téren:

- Az eüt a vezetés és a koordináció hatékonyságának növelése érdekében az eüt-megállapodás keretében eszentül „különbizottságot” (6. cikk (2) bekezdés e) pont) hozhat létre, amely az irányelv mellékletében szereplő új rendelkezés (1. d) pont) alapján legfeljebb öt tagot számlálhat, és rendszeresen ülésezhet.
- Ez transznacionális szinten mind a munkavállalók, mind pedig a vállalkozás irányítása számára megbízható és állandó kiindulási pontot biztosít, különösen rendkívüli körülmények esetén.

4.4 Az EGSZB véleménye szerint azonban a dokumentum nem tart ki következetesen az eüt gyakorlati munkájának hatékonyabbá tételére irányuló törekvés mellett.

- A gyakorlati tapasztalat azt mutatja, hogy az eüt akkor tevékenykedik hatékonyan, ha a vállalkozás elegendő kommunikációs lehetőséget biztosít. Az EGSZB szerint ez mindenekelőtt azokban a vállalkozásokban adott, amelyekben évente rendszerint több mint egy ülésre kerül sor, és ezekhez nem nagy időbeli eltéréssel a vezetés távollétében zajló előkészítő és utókövető ülések kapcsolódnak – a gyakran önkéntes és a jogszabályi normákon túllépő megállapodásoknak megfelelően. Az EGSZB ezért úgy véli, hogy az átdolgozott eüt-irányelvnek legalább ösztönöznie kellene a lehetséges ülések számának növelését azáltal, hogy a jogszabályban meghatározott normát kifejezetten minimumértéknek tekinti.

4.5 Az EGSZB e helyen általánosságban meg szeretné jegyezni, hogy az uniós tagállamok az új eüt-irányelv nemzeti jogszabályokba való átültetése során az eüt munkájára szánt eszközök megállapításakor túlléphetnek az irányelv minimális követelményein.

- Ez vonatkozik például arra – a 10. cikk új, (2) bekezdésében meghatározott és üdvözlendő – kötelezettségre, hogy az eüt-tagoknak tájékoztatniuk kell az üzemekben alkalmazott munkavállalók képviselőit, illetve ilyen képviselők hiányában közvetlenül a munkavállalókat az eüt keretében megvalósult tájékoztatás és konzultáció tartalmáról és eredményeiről.
- Az EGSZB szerint a tagállamok feladata, hogy az irányelv átültetése során olyan intézkedésekről gondoskodjanak, amelyek hatékony információáramlást biztosítanak az érdekképviselet európai, nemzeti és helyi szintje között. Ezen a téren olyan szabályozásokra lenne szükség, amelyek legalább az országos képviselők és az adott eüt vezetőbizottsági tagjai számára lehetővé tennék az egyes üzemekbe való közvetlen belépést. Lehetőséget kellene biztosítani arra is, hogy a munkavállalók képviselői országos szinten információátadást célzó találkozót szervezzenek, ha az adott uniós tagállamban több üzem van, mint eüt-képviselő, és üzemeket átfogó szinten nem épültek ki érdekképviseletek.

4.6 Az eüt tevékenységének gyakorlati tapasztalata arra enged következtetni, hogy a vele való konzultáció témáit nem kellene kizárólag a másodlagos követelményekben (I. melléklet 1. a) pont) felsorolt területekre korlátozni. A gyakorlat azt mutatja, hogy az eüt-t nem csupán a szerkezetátalakítással, hanem jóval több témával kapcsolatban megkeresik.

Számos helyen egyértelműen szélesebb körű párbeszéd folyik a vállalkozás irányításával, például továbbképzési vagy az üzemi munka-, egészség- és adatvédelmet érintő kérdésekről. Az EGSZB elvárta volna, hogy ez visszhangra találjon az eüt jogalapjának átdolgozása során, és az eüt jogosultságot kapjon különböző témák javasolására.

4.7 Az EGSZB méltányolja az Európai Bizottság kezdeményezését annak ösztönzésére, hogy az európai üzemi tanácsokban valamennyi munkavállalói kategória helyet kapjon. Ebben az összefüggésben emlékeztet a már korábbi véleményekben megfogalmazott javaslatára, mely szerint a vezetői állományt is be kellene vonni.

5. Az irányelv alkalmazhatóságának javítása és az európai üzemi tanácsok számának növelése

5.1 Napjainkban mintegy 850 transznacionálisan tevékenykedő vállalkozásban több mint 12 000 európai üzemi tanácsi tag élénkíti Európa demokratikus infrastruktúráját. Nem fér hozzá kétség, hogy az adott vállalkozásban javítják a szociális párbeszédet, valamint hozzájárulnak a döntéshozatal optimalizálásához és a döntések jobb végrehajtásához. Az Európai Bizottság nem titkolt érdeke, hogy az irányelv alkalmazási területén növelje az eüt-k számát. Az EGSZB szintén emellett foglal állást.

Annak érdekében, hogy több lehetőség legyen eüt-k alapítására, az EGSZB szerint az irányelv átdolgozásában a 11. cikk (2) bekezdésének olyan szabályozásokat és hatáson intézkedéseket kellene tartalmaznia, melyek vonzóbbá teszik az irányelv alkalmazását és megnehezítik kikerülését, illetve alkalmazásának szabályellenes mellőzését. Ez a törekvés már a szociális partnerekkel való konzultációról szóló európai bizottsági dokumentumban is szerepelt ⁽⁸⁾.

5.2 Az átdolgozás tervezetéből az derül ki, hogy az Európai Bizottság az eüt-irányelv gyakorlati átültetése és alkalmazása szempontjából nagy jelentőséget tulajdonít az európai szociális partnereknek, és komoly felelősséggel ruhazza fel őket.

- Az 5. cikk (2) bekezdésének c) pontjában bevezeti azt az új kötelezettséget, mely szerint az európai szintű szociális partnereket tájékoztatni kell a kötelezően létrehozandó különleges tárgyaló testület összetételéről és a tárgyalások megindításáról (5. cikk (2) bekezdés c) pont).
- Határozottan elismeri továbbá az (európai) szakszervezeteknek és munkáltatói szervezeteknek az eddigi gyakorlatból ismert előremutató szerepét az eüt-megállapodások létrehozásának és újratárgyalásának támogatásában (5. cikk (4) bekezdés, illetve az indokolás 39. pontja).

⁽⁸⁾ A szóban forgó európai bizottsági dokumentum célja, hogy az uniós tagállamokat az új irányelv révén „hatáson, arányos és visszatartó erejű szankciók” meghozatalára szólítsa. Lásd: C/2008/660, 7. o.

5.3 Az EGSZB ebben az összefüggésben azt is örömmel veszi, hogy az előterjesztett európai bizottsági javaslat lényegesen javítja az eüt-k alapítási szakaszának körülményeit.

- Ennek megfelelően a vállalkozások irányításának az összes érdekelt fél rendelkezésére kell bocsátania a tárgyalások megindításához nélkülözhetetlen információkat a vállalkozás szerkezetéről és létszámáról (4. cikk (4) bekezdés).
- Várható, hogy e szükséges pontosítás a jövőben hozzájárul ahhoz, hogy ezen a téren elkerülhetőek legyenek az esetleges viták. Korábban több alkalommal is az Európai Bíróság előtt kellett végigharcolni a problémás ügyeket ⁽⁹⁾.

5.4 Az EGSZB szerint az európai üzemi tanácsok jobb ütemben haladó létrehozását szolgálná az is, ha egyértelműen rövidebb lenne az a jogszabályban meghatározott határidő, amelyen belül le kell zárni a megállapodásról szóló tárgyalásokat.

- A gyakorlatban a jelenlegi hároméves tárgyalási időszak aligha bizonyult alkalmasnak, mivel túlságosan hosszú. A legtöbb eüt-tárgyalás lényegesen rövidebb idő alatt lezárult.
- Kritikus esetekben a hosszú időtartam a tárgyalások folyamatosságának megszakadásához és késlekedéshez vezetett. Ennek következtében egyes esetekben nem jöttek létre az eüt-irányelv 6. cikkének normáit követő tárgyalások.

Az EGSZB ezért amellet száll síkra, hogy az új eüt-irányelv csökkentse – például 18 hónapra – a tárgyalások maximális időtartamát, ahogy ezt az Európai Parlament már 2001-ben javasolta.

Kelt Brüsszelben, 2008. december 4-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság elnöke
Mario SEPI

5.5 Végezetül az EGSZB hangot ad reményének, hogy az átdolgozott irányelv nemzeti jogalkotásba való átültetése idején is létrejönnek új eüt-k. Az EGSZB abból indul ki, hogy az ebben az időszakban újonnan alakuló testületekre vonatkozó megállapodások teljes egészében megfelelnek a hatályos 94/45/EK irányelv 6. cikkében meghatározott normáknak, illetve az irányelvben foglaltak nemzeti szintű megvalósításának, és hogy ezek a megállapodások az új irányelv hatálybalépése után is megőrzik jogi érvényüket.

5.6 Meglévő küszöbértékek és korlátozások. Az EGSZB megállapítja, hogy az eüt-irányelv átdolgozására vonatkozó európai bizottsági javaslat is ragaszkodik az eüt-k létrehozásával kapcsolatban a vállalkozásokra vonatkozó küszöbértékekhez, bizonyos ágazatokban (kereskedelmi hajózás) a munkavállalói csoportok kizárásához, valamint gazdasági ügyekben (*Tendenzschutz*, azaz az elméleti elképzelések védelme) a tájékoztatás és konzultáció korlátozásához. Sőt: a javaslat a transznacionális képviselő vonatkozásában egy új küszöbértéket is bevezet (ország-onként legalább 50 munkavállaló). Ennek során figyelmen kívül hagyja, hogy különböző tagállamokban ez alatt a küszöbérték alatt is létre kell hozni munkavállalói képviselőket. Ezért az európai bizottsági javaslat 5. cikk (2) bekezdése b) pontjának (A különleges tárgyaló testület összetétele) és az I. melléklet (Másodlagos követelmények) 1. c) pontjának (Az eüt összetétele) megfogalmazásánál tekintetbe kellene venni a nemzeti szintű munkavállalói képviselő megletétét.

Az EGSZB úgy véli, hogy ez igen nehezen egyeztethető össze az adott döntés által érintett munkavállalók időben történő tájékoztatására és a velük való konzultációra vonatkozó európai alapjoggal. Az EGSZB elvárta volna, hogy az átdolgozott irányelv foglalkozzon ezzel a problémával.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság főtitkára
Martin WESTLAKE

⁽⁹⁾ Lásd a C-62/99. sz. Bofrost ügyben, a C-440/00. sz. Kühne & Nagel ügyben és a C-349/01. sz. ADS Anker ügyben hozott európai bírósági ítéletet.

MELLÉKLET

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményéhez

A következő módosító indítványokat, amelyeknél a támogató szavazatok száma az összes leadott szavazat legalább egynegyede volt, a vita során elutasították.

1.5. pont

A negyedik franciabekezdés a következőképpen módosítandó:

„— Egyértelművé kell tenni a vállalkozás irányításának felelősségét a munkavállalók képviselőinek szabályos tájékoztatásáért mind transznacionális, mind nemzeti szinten. A jog különböző szintek közötti jobb összehangolására tett próbálkozás nem vezethet újabb homályos pontokhoz vagy korlátozásokhoz a szóban forgó kötelezettséggel kapcsolatban, és nem is lassíthatja le a döntéshozatali folyamatot.”

A szavazás eredménye:	Mellette: 43	Ellene: 91	Tartózkodott: 5
------------------------------	--------------	------------	-----------------

3.2., 3.2.1., 3.2.2., 3.2.3. pont

A pontok törleendőek.

A szavazás eredménye:	Mellette: 35	Ellene: 100	Tartózkodott: 5
------------------------------	--------------	-------------	-----------------

3.3.2. pont

Az első franciabekezdés a következőképpen módosítandó:

„— a tájékoztatást formailag és tartalmilag úgy kell kialakítani, hogy a munkavállalók képviselői számára – az irányítás illetékes képviselőivel esetlegesen folytatandó konzultáció előkészítéseképpen – lehetővé tegye a tervezett döntések lehetséges hatásainak beható vizsgálatát, a vállalkozások döntéshozatali folyamatának késleltetése nélkül,”

A szavazás eredménye:	Mellette: 43	Ellene: 91	Tartózkodott: 5
------------------------------	--------------	------------	-----------------

4.2. pont

A második franciabekezdés a következőképpen módosítandó:

„— A kompetenciabővítés lehetősége minden bizonnyal elősegíti majd a hatékonyság és működőképesség növekedését. ~~Éppen ezért azonban következetesebb lett volna egyértelművé tenni, hogy az ilyen képzések költségeit – ahogy a gyakorlatban szokás – a vállalkozások vállalják magukra.~~”

A szavazás eredménye:	Mellette: 37	Ellene: 98	Tartózkodott: 9
------------------------------	--------------	------------	-----------------